

Таким чином, соціологічне дослідження щодо оцінки ціннісного виміру професій у громадській думці або у свідомості окремих соціальних груп та його взаємозв'язок з престижністю фаху дозволить побудувати відповідну шкалу, що дасть можливість простежити динаміку суспільних трансформацій, безпосередньо пов'язаних зі зміною престижу, який у певні часові проміжки існує у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Держслужбовці України найбільше цінують свободу і справедливість та частіше за інших готові захищати свої права : дослідження. URL: https://zmina.info/news/derzhsluzhbovci_ukrajini_najbilshe_cinjiut_svobodu_i_spravedlivist_ta_chastishe_za_inshih_gotovi_zahishhati_svoji_prava__doslidzhennja/.
2. Социологический справочник / под общей ред. В. И. Воловича. Киев : Политиздат Украины, 1990. 382 с.
3. Философский энциклопедический словарь. Москва : Сов. энцикл., 1983. 840 с.
4. Колишко С., Парашевін М., Яворський В. Що українці знають і думають про права людини: оцінка змін (2016–2018) : Резюме дослідження / за заг. ред. Т. Печончик. Київ, 2018. 96 с.

Токар Маріан Юрійович,

*к.і.н., доц., докторант кафедри державного управління
Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентіві України,
м. Львів*

МЕТОД СИНЕРГЕТИКИ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ФЕНОМЕНУ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ

Дослідження функціональної сутності громадської організації у сучасному громадянському суспільстві України базується насамперед на інституціональному й системному методичних підходах. Але у даному контексті вважаємо синергетичний метод логічним їх продовженням і таким, що набуває в практичній площині особливого соціального статусу [2, с. 15–16]. Ця думка цілком логічно пояснює соціальне призначення громадської організації як соціальної інституції з початку її створення (ідеї і мотиви людей), упродовж усього процесу її життєдіяльності, а також під час досягнення заключних цілей або ж припинення своєї діяльності (теж соціальний фактор) [3, с. 69–70].

Таким чином, одним із сучасних методологічних підходів у державному управлінні сьогодні є метод синергетики, який розглядається як фундаментальний розділ науки про самоорганізацію. У нашому дослідженні ми пропонуємо поширити це явище на суспільство і всі підпорядковані йому механізми. У поєднанні зі системним методом він відображає цілісність складносформованих об'єктів із унікальним поєднанням їхньої еволюції і динаміки розвитку. Варто зазначити, що основи такого підходу були закладені в дослідженнях Г. Оуена [5]. Значний внесок у розвиток синергетики як міждисциплінарного підходу зробили також Л. Бевзенко [1], І. Черленяк [4, с. 6] та ін.

Синергетика відіграє значну роль важливу у процесі адаптації громадської організації до умов співпраці з органами державної влади, що вимагає застосування прагматичних методів управління, виходячи з розуміння динаміки і різноманіття діяльнісних проявів системи громадських організацій, у тому числі в напрямку співпраці з державними інститутами. У даному контексті, залежно від конкретної ситуації, метод синтезує різні аспекти публічно-управлінського характеру і здатний моделювати їх виявлення в тих чи інших обставинах суспільно-політичних відносин. Такий підхід не дає можливості визначити один єдиний “правильний” метод управління, а навпаки – передбачає їх дієву варіативність і складність внаслідок врахування значної кількості ситуативних впливів (внутрішніх і зовнішніх умов, обставин, чинників і т.д.). Іншими словами, вважаємо оптимальним застосування такого методологічного підходу, який вписується змістовно тільки в конкретно-реальної ситуації.

Зокрема, сучасний дослідник синергетики І. Черленяк аналізував генезис розробки методів дослідження поведінки відкритих систем і складності відповідної поведінки у процесі їх взаємодії. Він, зокрема, досліджував процеси оптимізації системи державного управління в умовах активного впливу чинників соціальної самоорганізації [4, с. 6–8]. І дійсно, в системі державного управління, сьогодні активно впроваджуються синтезовані підходи до модернізації державно-управлінських аспектів у розвитку й досягнення спільних цілей держави і громадянського суспільства. Незважаючи на свою “несуспільну” природу, синергетика останнім часом зайняла важливе місце в цілісному аналізі суспільно-політичних процесів та моделюванні їхніх перспектив. У нашому методологічному дизайні синергетичні концепції є стрижневими в розумінні інтеграційних інституційних процесів і формуванні напрямків вдосконалення

державної політики, спрямованої на сприяння розвитку всього суспільно-громадського сектора, і громадських організацій як соціальних інституцій, зокрема.

Вважаємо, що змістовне наповнення державної політики глибоко стосується досліджуваних проблем. Адже ми вибудовуємо дослідний концепт її оптимізації в напрямку сприяння розвитку громадських організацій крізь фактор залежності державно-суспільних відносин від форм співпраці, інституційного єдності в процесі вирішення суспільно значущих завдань, і врешті-решт – досягнення загальних результатів, своєрідного синергетичного ефекту в процесі діяльності. Це можливо тільки, в першу чергу, завдяки використанню синергетичного підходу, який синтезує «природну енергію» інституцій держави та інституцій громадянського суспільства в напрямку досягнення загальнодержавних цілей. Важливо представити, що методологічний підхід має значні перспективи в напрямку оптимізації державної політики, розкриває синергетичні особливості управлінської діяльності досліджуваних суб'єктів.

Крім того, актуальність застосування в дослідженні синергетичного методу викликана і використанням в її змісті синтезованих підходів, серед яких слід назвати синергетично-системний підхід, який предметно спрямований на опис і проектування процесів соціальної організації та соціальної самоорганізації, а також синергетично-рефлексивної моделі соціальної самоорганізації та управління [4, с. 107–109].

Синергетичний метод можна застосувати в контексті інтеграції громадських організацій національних меншин до громадянського суспільства. На наш погляд, цілком закономірно буде припустити також, що організація етнонаціональних спільнот у структурні суспільні інституції можна розглядати як підсистему загальнодержавної системи громадських організацій. У такому випадку, модифікація синергетично-системного підходу сприятиме уникненню відцентрових тенденцій, які можуть виступати деструктивним інструментом впливу на стабільність у державі та міжнародні відносини цілком.

Таким чином, система методологічних підходів і методів за допомогою синергетичного методу набуває більшого дослідницького значення і дозволяє розкрити місце громадських організацій у складній системі загальнодержавних координат, обґрунтувати основні напрямки оптимізації державної політики сприяння розвитку громадських організацій в державно-суспільному організмі.

Пропонована методологічна конструкція сприяє розгляду громадської організації в єдності її внутрішніх і зовнішніх проявів, фіксації стимулюючих сил, визначення їх відповідності домінуючим тенденціям розвитку сучасних держави і громадянського суспільства. Також підкреслимо, що формування стійкої системи методологічних засобів дослідження громадських організацій є складною проблемою, оскільки об'єкт дослідження представляє собою різноманітний і динамічний феномен. Він має відносну самодостатність, автономність, але значною мірою також впливає на суспільно-політичні відносини, явища і процеси.

Список використаних джерел

1. Бевзенко Л. Д. Социальная самоорганизация. Синергетическая парадигма: возможности социальных интерпретаций. Киев : ИС НАНУ, 2002. 437 с.
2. Петровський П. М. Методологія наукового дослідження в галузі державного управління : навч. посіб. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. 240 с.
3. Токар М. Ю. Особливості суб'єктності громадської організації в публічно-управлінських відносинах сервісно-орієнтованих держави і суспільства. *Теорія та практика державного управління* : зб. наук. пр. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2019. Вип. 3 (66). С. 69–77.
4. Черленяк І. І. Синергетичні моделі оптимізації системи державного управління : монографія. Ужгород : Поліграфцентр "Ліра", 2010. 656 с.
5. Owen H. Open Space Technology: A User's Guide. 1993. URL: <https://elementaleducation.com/wp-content/uploads/temp/OpenSpaceTechnology--UsersGuide.pdf> (дата звернення: 20.02.2020).

Бабаченко Наталія Володимирівна,
*аспірантка Університету митної справи та фінансів,
м. Дніпро*

БЕЗПОСЕРЕДНІ КОМУНІКАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ З ГРОМАДЯНАМИ: ЗМІСТ, НЕОБХІДНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ

Громадяни ставляться до публічного службовця як до посланця та представника держави. Його поведінка, ставлення до справи й людей, уміння спілкуватися формують не тільки особисту репутацію самого службовця, а, перш за все, репутацію служби, до якої він належить, та держави у цілому. Створення репутації – тривалий та копіткий процес. Він потребує залучення відповідних фахівців,